

Talsu novada pašvaldības iestādes “Dundagas Kultūras pils”
STRUKTŪRVIENTĪBAS “KUBALU SKOLA – MUZEJS”
Krājuma politika 2025. – 2030. gadam

1. Politikas mērķis

Nodrošināt muzeja ekspozīciju attīstības iespējas, apzināt kultūrvēsturisko mantojumu Dundagas pagasta vēsturiskajās robežās, komplektēt, saglabāt un pārvaldīt krājumu saskaņā ar LR MK 2006.gada 21. novembra noteikumiem Nr.956 “Noteikumi par nacionālo muzeju krājumu”.

2. Krājuma raksturojums

2.1. Muzeja krājuma veidošanas mērķi:

- 2.1.1. atbilstoši Kubalu skolas - muzeja mērķim (misijai) nodrošināt Kubalu skolas – muzeja ekspozīciju izveidi un attīstību;
- 2.1.2. apzināt kultūrvēsturisko mantojumu Dundagas pagasta vēsturiskajās robežās;
- 2.1.3. uzkrāt priekšmetus, rakstiskos materiālus un fotogrāfijas, kas raksturo skolu vēsturi no to pirmsākumiem līdz 1964. gadam;
- 2.1.4. uzkrāt rakstisko, foto un audio liecības par kultūrvēsturiskās un saimnieciskās vides attīstību un stāvokli līdz 1941. gadam, dokumentēt tā izmaiņas vēlākā laika periodā;
- 2.1.5. apkopot rakstiskos un foto materiālus, kas raksturo novada vēsturi un ievērojamas personības, kuras saistītas ar šo apvidu.

2.2. Muzeja krājuma veidošana

Muzeja krājumā, atbilstoši klasifikatoram, pārsvarā ir fotogrāfiju kolekcija, rokraksti un dokumenti. Īpaša vērtība ir Kubalu skolas un citu Dundagas pagasta skolu vēstures dokumentu krājumam.

Izveidotas un papildinātas saimniecības ēkas ekspozīcijas. Plānotā skolas ēkas restaurācija par krājuma veidošanas prioritāti izvirza no jauna veidojamo ekspozīcijām nepieciešamo priekšmetu kolekciju izveidi.

2.3. Krājuma saturs

Muzeja krājums raksturo Dundagas pagasta vēsturi un kultūras norises laika periodā 19.gs. beigas – 20.gs. Muzeja krājums pēc satura raksturo sekojošas tēmas: skolu vēsture, radošas personības un sabiedriskie darbinieki, apdzīvotu vietu vēsture, vēsturiskie notikumi un kultūra. Ģeogrāfiski muzeja krājums raksturo sekojošu teritoriju: Dundagas pagasts; Kolkas pagasts; Valdgales pagasta Ģibzdes ciems; Rojas pagasta Melnsila, Ģipkas, Žocenes ciemi; Īves pagasta Ķurbes ciems.

2.4. Krājuma struktūra

Kolekcijas:

- Numismātika (monētas un papīra nauda; citi numismātikas priekšmeti);
- Priekšmetu kolekcija (koka un metāla priekšmetu kolekcija; tekstilijas);
- Rakstiskie materiāli (rokraksti un dokumenti; iespieddarbi);
- Fotogrāfiju kolekcija.

Tēmas:

- Ievērojami ļaudis;
- Novada apdzīvotās vietas;
- Dokumentu krājums;
- Dažādas novada vēsturi dokumentējošas fotogrāfijas;
- Grāmatas;
- Priekšmetu krājums;
- Numismātika;
- Tekstilijas.

3. Krājuma atbilstība mērķim. Situācijas izvērtējums.

3.1. Muzeja krājuma saturs

Muzeja krājums sastāv no pārņemtās Dundagas pils novadpētniecības materiālu kolekcijas un novada iedzīvotāju dāvātiem priekšmetiem. Iepirktu priekšmetu ir maz, tie iegādāti saimniecības ēkas klēts un vāgūža ekspozīciju izveidei. Muzeja krājums dalās pamatkrājumā un palīgkrājumā.

Iesāktais skolas sētas saimnieciskās dzīves atainojums saimniecības ēkas ekspozīcijās papildināts ar 19.-20. gs. sākumam raksturīgiem Kurzemes lauku sētas sadzīves priekšmetiem. Plānotā skolas ēkas restaurācija par būtisku prioritāti izvirza savlaicīgu krājuma nodrošināšanu ar no jauna veidojamo Ernesta Dinsberga un guļamtelpas pastāvīgo ekspozīciju, kā arī Dinsberga memoriālā dzīvokļa un skolotāja viesistabas ekspozīciju papildināšanai nepieciešamajiem priekšmetiem. Vēlamies vērst sabiedrības uzmanību uz Dundagas pagasta izcilajām personībām, popularizējot viņu ieguldījumu novada kultūrvēsturē.

Jāturpina krājuma papildināšana ar novada skolu vēstures materiāliem.

3.2. Krājuma papildināšanas veidi un kritēriji

Krājums galvenokārt tiek papildināts ar dāvinājumiem no fiziskām personām. Krājums tiek papildināts arī priekšmetus iepērkot. Krājuma papildināšanai muzejs pieraksta novadnieku atmiņas, izgatavo digitālas priekšmetu kopijas, kuras iekļauj muzeja palīgkrājumā. Krājuma papildināšanā būtiska loma ir labai sadarbībai starp muzeju un novada iedzīvotājiem, ekspedīciju darba attīstīšanai.

Krājuma papildināšanas pamatkritērijus nosaka muzeja vidējā termiņa darbības stratēģijā definētie muzeja darbības mērķi krājuma darba jomā.

Vispārīgie krājuma papildināšanas kritēriji ir:

- priekšmets atbilst muzeja misijai un darba uzdevumiem,
- priekšmets atbilst muzeja krājuma komplektēšanas politikai,
- priekšmets atbilst noteiktai kolekcijai,
- priekšmeta saglabāšanai ir nepieciešamie apstākļi,
- priekšmets tiek nodots muzejam ar īpašiem dāvinātāja nosacījumiem.

Krājumu papildināšanā muzejs izvērtē priekšmeta saglabāšanas iespējas, tā iespējamo pielietojumu ekspozīcijās, priekšmeta saglabātības stāvokli, tā iespējamo izmantojumu muzeja pasākumos un pētnieciskā darbā. Muzejs sadarbojas ar Talsu novada muzejiem, Skolu muzeju un citiem Kurzemes novada muzejiem, informējot to krājuma glabātājus par pieejamajiem priekšmetiem, kurus Kubalu skola – muzejs neparedz iekļaut krājumā. Muzeja krājumā esošo un iepērkamo priekšmetu saglabāšanas, tīrīšanas un restaurācijas darba jautājumi tiek risināti, konsultējoties ar Ventspils muzeja restaurācijas darba speciālistiem.

3.3. Krājuma izvietojums.

Muzeja krājuma glabāšanas sistēma ir centralizēta. Krājums izvietots muzeja un renovētās saimniecības ēkas telpās.

Kubalu skolas ēkā izvietotas divas krājuma telpas: “Tekstiliju un etnogrāfijas priekšmetu krātuve” (platība 34 m²) un “Papīra un fotogrāfiju krātuve” (platība 24 m²). Telpas ir viegli vēdināmas, abās ir krāsns apkure.

Muzeja saimniecības ēkas II stāvā izvietota “Koka un metāla priekšmetu krātuve” 45 m² platībā. Telpā iebūvēta piespiedu ventilācijas sistēma. Apsildei izmanto elektriskos sildītājus.

Muzeja ekspozīciju un krājuma telpas ir aprīkotas ar iekārtām mikroklimata uzturēšanai.

Muzeja ekspozīciju telpas netiek apkurinātas. Laika periodā no 1. novembra līdz 30. aprīlim muzeja pastāvīgo ekspozīciju stendi, tekstilijas, papīra priekšmeti glabājas muzeja priekšmetu krātuvēs.

Muzeja neeksponētā krājuma priekšmeti sistematizēti pa kolekcijām, apjomīgākās kārtojot datējuma secībā. Daļa krājuma priekšmetu, līdz to iekļaušanai kolekcijās, tiek glabāta atdalīti priekšmetu signējuma numerācijas secībā. Pēc iespējas krājuma priekšmeti glabājas vienkopus atsevišķi nodalītās kolekcijās. Dokumenti un fotogrāfijas glabājas noslēgtās kartona kārbās. Fotogrāfijas un neiesietie dokumenti izvietoti bezskābes papīra aploksnēs.

Papīra un fotogrāfiju krājuma telpa vienlaikus ir muzeja darbinieku darba telpa, kurā tiek pieņemti muzeja apmeklētāji.

Krājuma esības pārbaudes laikā izveidoti papildus krājuma dokumentu/priekšmetu apakštipu klasifikatori, veidojot jaunas kolekcijas.

3.4. Krājuma drošība

Muzeja krājuma un ekspozīciju telpās ir ugunsdrošības un apsardzes signalizācija, krājuma telpas ir apgādātas ar ugunsdzēsības aparātiem. Izstrādāti atsevišķi krājuma evakuācijas plāni muzeja un saimniecības ēkai.

Viens krātuvju atslēgu komplekts glabājas pie muzeja vadītāja, otrs - Dundagas Kultūras pils direktores seifā.

Abām ēkām, kurās glabājas muzeja krājums, veikti elektroiekārtu un zemējuma kontūru pretestības pārbaudes mērījumi, veikta ugunsdrošības kompleksā pārbaude.

Ar muzeja vadītāju ir noslēgts krājuma materiālās atbildības līgums.

3.5. Krājuma saglabāšana

Muzejs lielākoties spēj nodrošināt telpās krājuma saglabāšanai piemērotus apstākļus, taču telpas tiek kurinātas 5 vai 4 (2024. gadā) dienas nedēļā, ir ilgāki pārtraukumi garajās brīvdienās, kas rada ievērojamas temperatūras svārstības krājuma telpās skolas ēkā. **Restaurācijas projekta realizācija dos ievērojamu uzlabojumu esošajā situācijā, ja tiks veiktas izmaiņas apkures veidā.** Nepietiekams ārsienu siltinājums, blakus esošas neapkurināmas telpas ierobežo stabila mikroklimata uzturēšanas iespējas muzeja ēkā izvietotajā “Tekstiliju un etnogrāfijas priekšmetu krātuvē”. Krātuvēs un ekspozīciju telpās tiek veikta regulāra gaisa temperatūras un mitruma kontrole.

Ekspozīciju telpās, kurām raksturīgs intensīvs apgaismojums, netiek izvietoti papīra priekšmetu oriģināli. Lai samazinātu gaisa mitrumu, lieto gaisa sausinātājus. Pēc restaurācijas logu stiklos jālieto UV filtri, lai šo problēmu novērstu.

Ekspozīciju un krājuma telpas tiek regulāri uzkoptas, tā samazinot gaisa mehāniskā piesārņojuma iespaidu. Koka priekšmetiem reizi gadā pārbauda kaitēkļu esamību, bojātie koka priekšmeti tiek izvietoti atsevišķā muzeja telpā vai saimniecības ēkas darbnīcā un ķīmiski apstrādāti. Saimniecības ēkas renovācijas rezultātā izveidotā darbnīcas telpa nav piemērota ilgstošai priekšmetu glabāšanai, jo tur ir nepiemērots klimats. Tā izmantojama vienīgi priekšmetu tīrīšanai un ķīmiskai apstrādei.

3.6. Krājuma dokumentēšana

Muzeja krājuma uzskaitē tiek veikta atbilstoši MK Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu un KSM Krājuma noteikumiem.

Muzejā izmanto sekojošu krājuma dokumentēšanas veidus:

Akti: sākotnējais akts par muzeja priekšmetu pieņemšanu pagaidu glabāšanā; akts par muzeja priekšmetu pieņemšanu krājumā; akts par muzeja priekšmetu pieņemšanu uz laiku; akts par muzeja priekšmetu izdošanu uz laiku; muzeja priekšmetu esības pārbaudes akts. Turpmāk plānotajā palīgkrājuma izvērtēšanā paredzami arī akti par priekšmetu izņemšanu no muzeja krājuma.

Līgumi: priekšmetus uz laiku izdodot no muzeja, tiek sastādīts deponējuma līgums; pieņemot krājumā dāvinātus priekšmetus tiek noslēgts dāvinājuma līgums; priekšmetus iegādājoties tik noslēgts pirkuma līgums.

Reģistrācijas žurnāli: žurnāls aktu reģistrācijai par muzeja priekšmetu pieņemšanu pagaidu glabāšanā un priekšmetu pieņemšanu; žurnāls aktu reģistrācijai par muzeja priekšmetu pieņemšanu uz laiku; žurnāls aktu reģistrācijai par muzeja priekšmetu izdošanu uz laiku; inventāra grāmatu reģistrācijas žurnāls.

Muzejs uztur krājuma priekšmetu uzskaites sistēmu Microsoft Office Access datu bāzes formā.

Muzeju failu serverī izvietoto datu bāzu un citu muzejam būtisku datu rezerves kopiju serviss nodrošina rezerves kopiju glabāšanu ārpus muzeja ēkas. Muzeja krājuma inventāra grāmatas muzejs izdrukā pēc krājuma komisijas lēmuma reizi piecos gados.

Nacionālā Muzeju kopkatalogā muzejs ievadījis informāciju par 5553 krājuma priekšmetiem, taču daļa informācijas ir jāpapildina ar attēliem.

3.7. Krājuma izmantošana

Galvenie muzeja krājuma izmantotāji ir muzeja darbinieki. Muzeja krājumu periodiski izmanto arī ārpus muzeja lietotāji. Muzeja krājums ir būtisks resurss muzeja pētnieciskajā darbā, gatavojot izstādes un publikācijas. Muzeja krājuma priekšmetiem izmantoti izstādēs, ekspres-izstādēs un muzeja pasākumos, arī atbalstot citu Valsts un pašvaldības iestāžu pasākumus, ja iespējams nodrošināt piemērotus apstākļus.

Krājuma izmantošanai noteiktie maksas pakalpojumi: muzeja krājuma priekšmetu atlase un izmantošana pētniecības darbam; dokumentu un fotogrāfiju krājuma priekšmetu melnbaltas kopijas izgatavošana, vai attēla ieskenēšana; konsultāciju sniegšana par krājumu; rakstisku izziņu sagatavošana.

Muzeja krājumu izmantotāji bijuši pētnieki un citu muzeju speciālisti, vietējā novada skolēni, studenti. Muzeja krājuma priekšmeti deponēti valsts un pašvaldības iestādēm, arī citiem muzejiem.

Izveidota laba sadarbība ar laikraksta “Talsu Vēstis” un TV “Deviņi pakalni” žurnālistiem, veidojot sižetus un publikācijas par muzeja pasākumiem.

4. Problēmu un prioritāšu formulējums:

4.1. Muzeja budžetā ir ietverts finansējums muzeja krājuma glabātāja vienai pilnai amata slodzei. Iepriekšējā pārskata periodā notikusi vairākkārtēja darbinieku maiņa, kas negatīvi atsaucās uz muzeja darba pēctecību. Jauno muzeja speciālistu mērķtiecīga profesionālo zināšanu apguve ir aktuāls un būtisks nosacījums muzeja pilnvērtīgai darbībai.

4.2. Krājuma papildināšanā būtiskākie darba virzieni,- muzeja krājuma papildināšana ar jauno ekspozīciju (Ernesta Dinsberga pastāvīgā ekspozīcija un, pēc restaurācijas pabeigšanas, SKOLĒNU GUĻAMTELPA) izveidei nepieciešamajiem priekšmetiem, papildināt Dinsberga memoriālā dzīvokļa sadzīves priekšmetu un grāmatu kolekciju un skolotāja viesistabas sadzīves un interjera priekšmetu klāstu. 2025. – 2030. gada periodā paredzēts veikt materiālu apzināšanu un apkopošanu par Dundagas novada kultūrvēsturē ievērojamajām personībām:

2025. gadā - Krišjānis Barons un Arvīds Blūmentāls;

2026. gadā – Ernests Dinsbergs;

2027. gadā – Ansis Dinsbergs;

2028. gadā – Janis Adamovičs; Fridrihs Adamovičs;

2029. gadā – Jānis Dreiberģis;

2030. gadā – Teodors Grīnberģis; Gustavs Traubergs, Krišjānis Dinsbergs.

Talsu novada Attīstības programmas (2022.-2028.) rīcības virzieni un uzdevumi paredz saglabāt un attīstīt kultūrvēsturiskā mantojuma infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi, pilnveidot muzeju darbību un novadpētniecību. Plānotie muzeja ēkas restaurācijas darbi ar jaunu ekspozīciju izveidi paver būtiskas muzeja ekspozīciju darba attīstības iespējas: skolas namā vēsturiskā apjomā atjaunojama klase (DIŽKLASE), paredzēts izveidot skolēnu guļamtelpas ekspozīciju. Veikta novadā pieejamo priekšmetu apzināšana un konstatēts, ka koka skolas soli vairs nav pieejami, tādēļ klases ekspozīcija jāsaglabā pašreizējā telpā, restaurēto DIŽKLASI izmantojot kā telpu pasākumiem, izstādēm un radošajām darbnīcām. Sagatavojama ekspozīciju koncepcija, satura plānojums skolēnu guļamtelpai.

Muzeja krājuma papildināšanai jāparedz līdzekļi priekšmetu iepirkumam un to restaurācijai. Nepieciešamie līdzekļi plānojami, piesaistot Talsu novada pašvaldības budžeta līdzekļus, Kubalskolas atbalsta biedrības un (iespēju robežās) muzeja gatavoto projektu finansējumu (ES fondi, Valsts Kultūrkapitāla fonds).

4.3. Kaut gan regulāri tiek izteikta arī ārpus muzeja lietotāju interese par muzeja krājumu, arī turpmākajos gados krājuma lietojumā noteicošā loma paliks muzeja darbinieku veiktajām aktivitātēm, krājumu eksponējot vai lietojot publikācijās. Muzeja krājuma vērtība popularizējama novada izglītības iestādēs, arī valsts augstākās izglītības iestādēs, piedāvājot muzeja krājuma izmantošanu skolēnu un studentu pētnieciskiem darbiem.

4.4. Jāturpina sekmīgi iesāktā NMMK datu bāzes papildināšana. Ievadīto priekšmetu apraksti papildināmi ar priekšmetu attēliem.

4.5. Jāizvērtē krājuma atbilstību muzeja misijai, par būtisku kritēriju nosakot krājuma priekšmetu eksponēšanas iespējas.

4.6. Skolas sētas vēsturiskās ainavas etnogrāfiskajai vērtībai ir būtiska loma muzeja piedāvājuma attīstībā.

4.7. Savlaicīgi veikta ēkas restaurācija nodrošina atbilstošus krājuma saglabāšanas apstākļus, ēkas kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanu, muzeja darbības attīstību un ilgtspēju.

5. Paredzamie krājuma darba rezultāti 2025. – 2030. gadam

5.1. Muzeja saimniecības ēkā paredzētās ekspozīcijas (klēts un vāgūzis) papildinātas ar Kurzemes lauku sētai (laika periodam 19.gs. beigas - 20.gs 30.-ie gadi) raksturīgajiem sadzīves priekšmetiem un darba rīkiem no muzeja krājuma.

5.2. Izstrādāta muzeja ēkā plānoto ekspozīciju (klase, skolēnu guļamtelpa) koncepcija. Muzeja krājums papildināts ar šo ekspozīcija plānojamā paredzētajiem priekšmetiem, veikta iegūto priekšmetu tīrīšana, restaurācija.

5.3. Īstenota NMMK datu bāzes papildināšana par visiem muzeja krājuma priekšmetiem, 200 krājuma priekšmetu apraksti papildināti ar attēliem.

5.4. Veikt pilnu krājuma esības pārbaudi 2029. gadā.

5.5. Veikta krājuma izvērtēšana, sagatavoti akti par muzeja misijai un krājuma politikai neatbilstošo priekšmetu izslēgšanu no krājuma.

6. Darbības spēju uzlabošanas pasākumi 2025.-2030. gadam

6.1. Turpināt muzeja darbinieku tālākizglītību, apmeklējot Kultūras ministrijas organizētos kursus, novērst muzeja darbinieku mainību, nodrošinot labus darba apstākļus.

6.2. Veikt muzeja galvenās ēkas restaurāciju, nodrošinot pastāvīgu apkures režīmu, lai uzlabotu krājuma saglabāšanas un eksponēšanas apstākļus.

6.3. Jaunās ekspozīcijas būtiski palielinās muzeja piedāvājuma vērtību. Atjaunotās vēsturiskās klases telpas (apjoms 80 m²) iespējas atrisinās līdzšinējos ierobežojumus muzeja izglītojošā darba organizēšanā (lielākās izmantojamās telpas platība 38 m²). Ekspozīcijas restaurētajās telpās būs pieejamas visu gadu (šobrīd, ievērojot ierobežotās apkures iespējas, tikai sezonāli (no 1. maija līdz 31. oktobrim)).

